

lipiec 2013 roku

Niniejsze zestawienie nie jest wiążące dla Trybunału i nie ma charakteru wyczerpującego

Przemoc wobec kobiet

Przemoc domowa

Kontrovà przeciwko Słowacji

31 maja 2007 roku

W dniu 2 listopada 2002 roku skarżąca złożyła zawiadomienie o napaści i pobiciu jej przez męża kablem elektrycznym. Gdy wróciła na posterunek w towarzystwie męża, funkcjonariusze Policji pomogli jej wycofać skargę. W dniu 31 grudnia 2002 roku jej mąż zastrzelił ich córkę i syna, urodzonych w roku 1997 oraz 2001. Skarżąca nie otrzymała z tego tytułu żadnego zadośćuczynienia.

Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził naruszenie Artykułu 2 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (prawo do życia) z uwagi na fakt, iż władzom nie udało się zapewnić ochrony życia dzieci oraz **naruszenie Artykułu 13** (prawo do skutecznego środka odwoławczego) w związku z brakiem możliwości otrzymania przez ich matkę zadośćuczynienia.

Bevacqua i S. przeciwko Bułgarii

12 czerwca 2008 roku

Skarżąca, która twierdziła, że mąż regularnie znęcał się nad nią, odeszła od niego i złożyła pozew rozwodowy, zabierając ze sobą ich trzyletniego syna (również skarżącego w sprawie). Utrzymywała jednak, że jej mąż nadal ją bił. Spędziła cztery dni w schronisku dla maltretowanych kobiet razem ze swoim synem, ale rzekomo uprzedzono ją, że może zostać oskarżona o uprowadzenie chłopca, co doprowadziło sąd do wydania decyzji o sprawowaniu wspólnej opieki nad dzieckiem, której – jak twierdziła – jej mąż nie przestrzegał. Przedstawienie mężowi zarzutu napaści rzekomo doprowadziło do kolejnych aktów przemocy. Wnioski skarżącej o powierzenie jej tymczasowej opieki nad dzieckiem nie były traktowane priorytetowo, a prawo do opieki uzyskała po orzeczeniu rozwodu, rok później. W kolejnym roku skarżąca została znów pobita przez swojego byłego już męża, a składane przez nią wnioski o wszczęcie postępowania karnego były oddalane z uwagi na fakt, iż dotyczyły „sprawy prywatnej”, ściganej w trybie prywatnoskargowym.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 8** (prawo do poszanowania życia rodzinnego) z uwagi na fakt, że władzom Bułgarii nie udało się zastosować niezbędnych środków celem ukarania i kontrolowania męża skarżącej. Trybunał podkreślił również, że uznanie sporu za „sprawę prywatną” było niezgodne z obowiązkiem ochrony przez władze życia rodzinnego skarżącej.

Branko Tomašić i inni przeciwko Chorwacji

15 stycznia 2009 roku

Skarżący są krewnymi dziecka i jego matki, zabitych przez męża/ojca, który następnie popełnił samobójstwo miesiąc po opuszczeniu przez niego zakładu karnego, w którym przebywał z uwagi na zagrożenie im śmiercią. Pierwotnie wydano nakaz poddania go leczeniu psychiatrycznemu w czasie pobytu w jednostce penitencjarnej i z uwagi na taką konieczność – także po jego opuszczeniu. Sąd odwoławczy uznał jednak, że jego leczenie zakończy się w momencie zwolnienia.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 2** (prawo do życia) w zakresie dotyczącym śmierci matki i dziecka: władze Chorwacji nie wykonały nakazu kontynuowania leczenia psychiatrycznego; rząd nie zdołał wykazać, że mąż został poddany jakimkolwiek leczeniu psychiatrycznemu w zakładzie karnym, jak również nie został on przebadany psychiatrycznie przed wyjściem na wolność.

Opuz przeciwko Turcji

9 czerwca 2009 roku

Skarżąca oraz jej matka przez wiele lat były ofiarami napaści i grózb ze strony męża skarżącej, H.O., wielokrotnie doznały one obrażeń zagrażających ich życiu. Poza jednym wyjątkiem, nie był on ścigany sądowo, ponieważ obie kobiety wycofywały zarzuty, pomimo wyjaśnień, że H.O. zmusił je do tego grożąc im śmiercią. Następnie zadał swojej żonie siedem ran kłutych za co został ukarany grzywną w wysokości około 385 euro, płatną w ratach. Obie kobiety złożyły liczne skargi, wskazując, że ich życie było w niebezpieczeństwie. H.O. był przesłuchiwany i zwalniany. Wreszcie kiedy obie kobiety próbowały się wyprowadzić, H.O. zastrzelił teściową twierdząc, że wyprowadzka żony groziła mu utratą honoru. Został uznany za winnego morderstwa i skazany na karę dożywotniego pozbawienia wolności. Został jednak zwolniony w toku postępowania apelacyjnego, po czym, jak twierdzi jego żona, nadal kierował groźby pod jej adresem.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 2** (prawo do życia) w zakresie zabójstwa teściowej H.O. oraz naruszenie Artykułu 3 (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania), ponieważ Państwo-Strona nie zdołało ochronić jego żony. Turcji nie udało się stworzyć i wprowadzić w życie systemu mającego na celu karanie przemocy domowej i ochronę ofiar. Władze nie korzystały nawet z dostępnych środków ochronnych, kończyły postępowania uznając, że dotyczyły one „kwestii rodzinnych”, ignorując przyczyny wycofania skarg. Powinny były istnieć ramy prawne pozwalające na prowadzenie postępowania karnego niezależnie od tego, czy zarzuty zostały wycofane czy nie.

Trybunał stwierdził ponadto - po raz pierwszy w sprawie dotyczącej przemocy domowej - **naruszenie Artykułu 14** (zakaz dyskryminacji) **w związku z Artykułem 2 i Artykułem 3**, ponieważ przemoc, której doświadczyły obie kobiety była związana z płcią, przemoc domowa dotyczyła głównie kobiety oraz była wspierana przez dyskryminującą pasywność władzy sądowej. Pomimo reform w tym zakresie (ustawa nr 4320), brak reakcji ze strony wymiaru sprawiedliwości oraz bezkarność jaką cieszyli się sprawcy świadczyły o tym, że Turcja nie była zaangażowana w rozwiązanie tego problemu; funkcjonariusze policji próbowali nakłonić kobiety do wycofania zarzutów, opóźnienia były częste, a sądy uwzględniały okoliczności łagodzące, takie jak honor lub tradycja.

E.S. i inni przeciwko Słowacji (skarga nr 8227/04)

15 września 2009 roku

W 2001 roku skarżąca odeszła od męża i oskarżyła go o znęcanie się nad nią i jej dziećmi oraz seksualne wykorzystanie jednej z ich córek. Dwa lata później został on skazany za stosowanie przemocy oraz nadużycie seksualne. Wniosek skarżącej o objęcie męża nakazem opuszczenia ich domu został oddalony, ponieważ sąd uznał, że nie jest władny do ograniczenia mężowi dostępu do mienia (umowa najmu mogła być rozwiązana dopiero po rozwodzie). Skarżąca i jej dzieci zostały zatem zmuszone do wyprowadzenia się od swoich przyjaciół i rodziny.

Trybunał uznał, że Słowacja nie zapewniła skarżącej i jej dzieciom natychmiastowej ochrony przed przemocą ze strony jej męża, co stanowiło **naruszenie Artykułu 3** (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) oraz **Artykułu 8 Konwencji** (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego).

A. przeciwko Chorwacji (skarga nr 55164/08)

14 października 2010 roku

Aktualnie były mąż skarżącej (cierpiący na zespół stresu pourazowego, paranoję, zaburzenia lękowe i epilepsję) rzekomo wielokrotnie dopuścił się wobec niej przemocy fizycznej, powodując obrażenia ciała oraz przez wiele lat kierował pod jej adresem groźby, a także regularnie wykorzystywał ją na oczach ich córki. Przebywając w ukryciu, skarżąca wniosła o objęcie męża sądowym zakazem zbliżania się do niej i nękania jej. Wniosek skarżącej został oddalony, ponieważ nie wykazała, że jej życiu zagrażało bezpośrednie niebezpieczeństwo.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 8** (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) w zakresie, w jakim władzom Chorwacji nie udało się zastosować licznych środków wskazanych przez sądy celem ochrony skarżącej i rozwiązania problemów natury psychicznej jej męża, które wydawały się stanowić źródło jego agresywnego zachowania. Jednocześnie nie było jasne, czy został on poddany jakimkolwiek leczeniu

psychiatrycznemu. Trybunał orzekł o **niedopuszczalności skargi w zakresie zarzutu naruszenia Artykułu 14**, gdyż skarżąca nie przedstawiła wystarczających dowodów (takich jak raporty czy statystyki) aby dowieść, że środki i praktyki znajdujące zastosowanie w Chorwacji w walce z przemocą domową lub efekty takich środków u praktyk miały charakter dyskryminacyjny.

Hajduová przeciw Słowacji

13 listopada 2010 roku

Mąż skarżącej (obecnie były mąż) został pozbawiony wolności w szpitalu celem poddania go leczeniu psychiatrycznemu, po tym jak publicznie ją zaatakował oraz groził jej śmiercią. Ranna oraz w obawie o swoje życie i bezpieczeństwo skarżąca, wraz z dziećmi, przeniosła się do schroniska. Jej były mąż został zwolniony bez odbycia wymaganego leczenia i ponowił swoje groźby. Złożona przez nią skarga w związku z brakiem leczenia w szpitalu została oddalona.

Trybunał przypomina, że Słowacja była zobowiązana do ochrony fizycznej i psychicznej integralności jednostek – w szczególności bezbronnych ofiar przemocy domowej. Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 8** (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego). Pomimo, iż były mąż skarżącej po wyjściu ze szpitala nie dopuścił się wobec niej ataków agresji, to jej obawy, że jego groźby mogą zostać zrealizowane były zasadne, a władze nie dopełniły obowiązku pozbawienia go wolności celem odbycia leczenia psychiatrycznego.

Kalucza przeciwko Węgrom

24 kwietnia 2012 roku

Sprawa dotyczyła zaniechań Węgier w zakresie ochrony skarżącej przed jej agresywnym byłym partnerem, z którym wbrew swojej woli dzieli jej mieszkanie w toku licznych postępowań cywilnych dotyczących jego własności.

Trybunał stwierdził **naruszenia Artykułu 8** (prawo do poszanowania życia prywatnego) ponieważ władze węgierskie nie podjęły wystarczających działań w celu skutecznej ochrony skarżącej przed agresywnym zachowaniem jej byłego partnera, pomimo zarzutów karnych podnoszonych przeciwko niemu w związku z przemocą, powtarzających się próśb o wydanie przeciw niemu nakazu sądowego zaniechania takich działań oraz procesów cywilnych o orzeczenie jego eksmisji z mieszkania.

Irene Wilson przeciw Zjednoczonemu Królestwu

23 października 2012 roku (decyzja o dopuszczalności)

Sprawa dotyczyła skargi złożonej przez ofiarę przemocy domowej w zakresie sposobu prowadzenia przez władze postępowań karnych przeciwko jej mężowi o ciężkie naruszenie ciała oraz zarzutów, że orzeczenie kary w warunkowym zawieszeniu jej wykonania było reakcją zbyt łagodną.

Trybunał stwierdził **niedopuszczalność**, gdyż władze Irlandii Północnej nie naruszyły obowiązku ochrony praw skarżącej na podstawie Artykułu 8 Konwencji (prawo do ochrony prywatności i życia rodzinnego).

Valiulienė przeciwko Litwie

26 marca 2013 roku

Sprawa dotyczyła skargi pochodzącej od ofiary przemocy domowej w zakresie niepowodzenia w przeprowadzeniu postępowania odnośnie jej zarzutów o złe traktowanie oraz pociągnięcia do odpowiedzialności jej męża.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 3** (zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania). Sposób zastosowania przepisów kodeksu postępowania karnego nie zapewniał skarżącej wystarczającej ochrony przed aktami przemocy domowej. W szczególności doszło do przewlekłości w toku postępowania karnego, a prokurator zdecydował o jego umorzeniu.

Eremia i in. przeciwko Republice Mołdowy

28 maja 2013 roku

Pani Eremia i jej dwie córki złożyły skargę na władze Mołdowy w związku z brakiem ochrony ich przed agresywnym i pełnym przemocy zachowaniem męża i ojca, który był

oficerem policji.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 3** (zakaz tortur i niehumanitarnego traktowania) w stosunku do Pani Eremia, **naruszenie Artykułu 8** (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) w stosunku do jej dwóch córek oraz **naruszenie Artykułu 14** (zakaz dyskryminacji) **w zw. z Artykułem 3** w stosunku do Pani Eremia. Trybunał stwierdził, że pomimo wiedzy o występującej przemocy władze nie zastosowały właściwych środków wobec męża Pani Eremia ani też nie ochroniły jej przed dalszą przemocą domową. Trybunał zważył także, że pomimo negatywnego psychologicznego wpływu na córki, które były świadkami agresywnego zachowania ojca wobec matki w domu rodzinnym, w niewielkim stopniu lub w ogóle nie podjęto działań, które miałyby przeciwdziałać takim zachowaniom w przyszłości. Wreszcie Trybunał stwierdził, że postawa władz była równoznaczna z akceptacją przemocy, co miało charakter dyskryminacyjny wobec Pani Eremia.

Zob. także wyroki z dnia 16 lipca 2013 roku w sprawach: **B. przeciwko Republice Mołdowy (skarga nr 61382/09)** i **Mudric przeciwko Republice Mołdowy**.

Sprawa dotycząca przestępstwa zabójstwa honorowego w toku postępowania ekstradycyjnego

A.A. i in. przeciwko Szwecji (skarga nr 14499/09)

28 czerwca 2012 roku

Sprawa dotyczyła obywateli Jemenu (matki i pięciorga dzieci) mieszkających w Szwecji oczekujących na wyegzekwowanie nakazu ekstradycji. Twierdzili oni, że w przypadku deportacji do Jemenu istnieje realne zagrożenie, iż staną się ofiarami zabójstwa honorowego jako że okazali nieposłuszeństwo mężowi/ojcu i opuścili kraj bez jego zgody. Szwedzkie sądy stwierdziły, że problemy rodziny skarżących zasadniczo dotyczyły sfery osobistej i były raczej związane z kwestiami finansowymi, niż honorowymi.

Trybunał stwierdził, że wydalenie skarżących do Jemenu **nie będzie stanowiło naruszenia Artykułu 2** (prawo do życia) **lub Artykułu 3** (zakaz tortu i niehumanitarnego traktowania).

Okaleczanie narządów płciowych

Izevbekhai przeciwko Irlandii (skarga nr 43408/08)

Decyzja z dnia 17 maja 2011 roku

Skarżąca i jej dwie córki twierdzą, że w przypadku powrotu rodziny do Nigerii dziewczęta ryzykują poddanie obrzezaniu, z naruszeniem Artykułu 3 (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania). Utrzymywały, że najstarsza córka matki zmarła w wieku jednego roku w wyniku obfitego krwawienia po zabiegu obrzezania, który został wykonany przez „członka starszości”. W obliczu presji, którą wywierała rodzina ojca w kwestii obrzezania dwóch młodszych córek, rodzina przeniosła się z Nigerii do Irlandii. Ich wniosek o azyl nie został uwzględniony.

Trybunał stwierdził **niedopuszczalność**. Trybunał uznał, że istniały „mocne podstawy do poddania w wątpliwość” tezy dotyczącej narodzin i śmierci najstarszej córki. Ponadto, rodzina cieszyła się uprzywilejowaną pozycją materialną i społeczną w Nigerii. Pierwsza skarżąca była wykształconą profesjonalistką a jej mąż i rodzice sprzeciwiali się obrzezaniu. Skarżąca i jej mąż nie próbowali powiadomić Policji o sprawach dotyczących ich córek i obrzezania, szukać pomocy lub przenieść się do północnej Nigerii, gdzie wskaźnik obrzezań był znacząco niższy i stanowił one rzadkość. Trybunał uznał zatem, że zarówno ona jak i jej mąż mogą ochronić córki przed obrzezaniem jeżeli wrócą do Nigerii. Sprawa została uznana za niedopuszczalną.

Omeredo przeciwko Austrii (skarga nr 8969/10)

Decyzja z dnia 20 września 2011 roku

Skarżąca, urodzona w 1973 roku, opuściła Nigerię w 2003 roku celem uniknięcia obrzezania. Jej siostra zmarła wcześniej z powodu powikłań po zabiegu, a ona sama podniosła, że istniało ryzyko, że mieszkańcy wsi zabiją ją jeżeli odmówi poddania się obrzezaniu. Jej matka powiedziała jej, że musi współpracować. Jej wniosek o azyl nie został uwzględniony.

Trybunał stwierdził **niedopuszczalność**. Trybunał uznał, mając na względzie jej wykształcenie i doświadczenie w zawodzie krawcowej, że istniały przesłanki do stwierdzenia, że skarżąca może budować swoje życie w Nigerii bez wsparcia ze strony rodziny. Sprawa została uznana za niedopuszczalną.

Sprawa w toku

Sow przeciwko Belgii (skarga nr 27081/13)

Zakomunikowana władzom Belgii w dniu 23 kwietnia 2013 roku

Skarżąca, opierając się w szczególności na Artykule 3 (zakaz tortur i niehumanitarnego traktowania), obawia się ponownego obrzezania w razie powrotu do Gwinei, jej państwa pochodzenia.

Gwałt

X i Y przeciwko Holandii (skarga nr 8978/80)

26 marca 1985 roku

Upośledzona umysłowo dziewczyna została zgwałcona w ośrodku dla dzieci z upośledzeniem umysłowym, w którym przebywała, dzień po swoich 16-tych urodzinach (dopuszczalny wiek odbycia stosunku seksualnego w Holandii), przez krewnego osoby sprawującej nad nią opiekę. Na skutek zdarzenia doznała traumy, ale uznano ją za niezdolną do podpisania oficjalnej skargi z uwagi na jej niedojrzałość umysłową. W jej zastępstwie podpis złożył ojciec lecz postępowanie przeciwko sprawcy gwałtu nie zostało wszczęte, ponieważ dziewczyna powinna była złożyć skargę osobiście. Sądy stwierdziły istnienie luki w prawie.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 8** (prawo do poszanowania życia prywatnego), podkreślając, że dla holenderskiego systemu prawa karnego „niezbędne” jest zapewnienie efektywnego środka odstraszającego w takich przypadkach.

Aydin przeciwko Turcji

25 września 1997 roku

Skarżąca, młoda Turczynka pochodzenia kurdyjskiego (wówczas w wieku 17 lat), została zatrzymana bez podania przyczyny i, razem z dwoma innymi członkami swojej rodziny, pozbawiona wolności. Zawiązano jej oczy, pobito, rozebrano do naga, postawiono na oponie i polewano ją wodą pod ciśnieniem, zanim została zgwałcona przez funkcjonariusza służby bezpieczeństwa, po czym przez około godzinę była ponownie bita przez wiele osób. W późniejszych badaniach lekarskich, lekarz który nigdy wcześniej nie miał do czynienia z przypadkiem zgwałcenia, stwierdził u niej przerwanie błony dziewiczej oraz rozległe stłuczenia na udach. Skarżąca stwierdziła ponadto, że jej rodzina była zastraszana i prześladowana przez władze, celem wymuszenia wycofania skargi wniesionej do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Trybunał podkreślił, że gwałt na zatrzymanej dokonany przez funkcjonariusza państwowego musi zostać uznany za szczególnie poważną i odrażającą formę złego traktowania, które pozostawiło głębokie blizny w psychice ofiary. W wyniku napaści seksualnej skarżąca musiała czuć się upokorzona oraz wykorzystana zarówno fizycznie, jak i emocjonalnie. Trybunał stwierdził, że nagromadzenie aktów przemocy fizycznej i psychicznej, którym została poddana skarżąca oraz gwałt ze szczególnym okrucieństwem, którego była ofiarą, stanowiły **tortury, z naruszeniem Artykułu 3** (zakaz tortur). Ponadto, zarzut gwałtu, którego dopuścił się funkcjonariusz w czasie pozbawienia wolności wymagał, aby ofiara została zbadana ze stosowną wrażliwością przez niezależnych lekarzy z odpowiednim doświadczeniem. Tak się jednak nie stało, co sprawiło, że dochodzenie było wadliwe i pozbawiło skarżącą możliwości dochodzenia zadośćuczynienia, z naruszeniem Artykułu 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego).

M.C. przeciwko Bułgarii (skarga nr 39272/98)

4 grudnia 2003 roku

Skarżąca, w wieku 14 lat (co było wiekiem przyzwolenia na stosunek seksualny w Bułgarii), została zgwałcona przez dwóch mężczyzn. Krzyczała w trakcie i po tym jak była gwałcona. Została następnie przewieziona do szpitala przez swoją matkę, gdzie stwierdzono przerwanie błony dziewiczej. Sprawcy nie zostali oskarżeni z uwagi na brak możliwości ustalenia, czy stawiała opór lub wzywała pomocy.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 3** (zakaz poniżającego traktowania) oraz **Artykułu 8 Konwencji** (prawo do poszanowania życia prywatnego), wskazując na powszechną tendencję do uznania, że brak zgody stanowi podstawowy element decydujący o zgwałceniu i wykorzystaniu seksualnym. Ofiary wykorzystywania seksualnego, zwłaszcza młode dziewczyny, często nie były zdolne do stawiania oporu z powodów psychicznych (pasywnie podporządkowując lub odcinając się od gwałtu) lub ze strachu przed dalszą przemocą. Podkreślając obowiązek Państw do ścigania wszelkich dokonanych bez obopólnej zgody aktów seksualnych, nawet takich w których ofiara nie opierała się fizycznie, Trybunał uznał zarówno postępowania w sprawie, jak i bułgarskie prawo, za wadliwe.

Maslova i Nalbandov przeciwko Rosji (skarga nr 839/02)

24 stycznia 2008 roku

Skarżąca, która została wezwana na lokalny posterunek policji celem złożenia wyjaśnień, została zmuszona przez funkcjonariuszy policji do przyznania się do uczestnictwa w morderstwie. Jeden z funkcjonariuszy założył jej kajdanki, pobił ją, zgwałcił i zmusił do stosunku oralnego. Następnie on i inny funkcjonariusz wielokrotnie uderzyli ją w brzuch, założyli na jej twarz maskę przeciwigazową blokującą dostęp powietrza i podłączyli prąd do przewodów przypiętych do jej kolczyków. Kiedy pozwolono jej udać się do toalety próbowała podciąć sobie żyły na przegubach dłoni. Trzej funkcjonariusze po przesłuchaniu jej na posterunku policji, pili alkohol i nadal ją gwałcili używając prezerwatyw i chusteczek jednorazowych. Skarżąca sformułowała zarzut, że została zgwałcona i torturowana. Na zużytej prezerwatywie znalezionej na posterunku stwierdzono z 99,99% prawdopodobieństwem obecność komórek z jej pochwy. Na chusteczkach jednorazowych znaleziono ślady spermy a na różnych elementach ubioru stwierdzono ślady spermy oraz tkanki waginalnej z antygenem tej samej grupy co skarżącej. Sąd orzekł jednak, że z powodu nieprzestrzegania specjalnej procedury przewidzianej dla postępowań przeciwko funkcjonariuszom państwowym zebrane dowody były niedopuszczalne. Ostatecznie sprawa została umorzona z powodu braku dowodów popełnienia przestępstwa.

Trybunał zauważył, istnienie imponującego i jednoznacznego zbioru dowodów na poparcie wersji przebiegu wydarzeń, którą przedstawiła skarżąca. Przypomniawszy następnie, że gwałt na zatrzymanej przez funkcjonariusza państwowego musi być uznany za szczególnie poważną i odrażającą formą złego traktowania z uwagi na łatwość z jaką przestępca może wykorzystać wrażliwość i osłabiony opór ofiary. Przemoc fizyczna, zwłaszcza brutalne akty wielokrotnego gwałtu, której ofiarą była skarżąca stanowiła **naruszenie Artykułu 3** (zakaz **tortur**). Doszło także do dalszego naruszenia **Artykułu 3** w związku z nieefektywnym postępowaniem.

I. G. przeciwko Republice Mołdowy (skarga nr 53519/07)

15 maja 2012 roku

Skarżąca twierdziła, że w wieku 14 lat została zgwałcona przez znajomego (23-letniego mężczyznę mieszkającego w tej samej okolicy co jej babcia, którą ona często odwiedzała).

Trybunał stwierdził naruszenie Artykułu 3 (zakaz tortur i poniżającego traktowania – brak należytego dochodzenia): „dochodzenie w sprawie skarżącej nie spełniło wymogów nieodłącznie związanych z pozytywnym obowiązkiem Państwa aby skutecznie ścigać i ukarać wszelkie formy gwałtu i nadużyć seksualnych. Dlatego też Trybunał stwierdził, że w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia przez Państwo obowiązków pozytywnych wynikających z Artykułu 3”.

Przemoc i wykluczenie społeczne

N. przeciwko Szwecji (skarga nr 23505/09)

20 lipca 2010 roku

Skarżąca, obywatelka afgańska, utrzymująca pozamałżeńskie stosunki z mężczyzną w Szwecji twierdziła, że gdyby wróciła do Afganistanu byłaby narażona na ryzyko wykluczenia społecznego, długotrwałego uwięzienia lub nawet śmierci. Jej wnioski o azyl nie zostały uwzględnione.

Trybunał zauważył, że kobiety w Afganistanie są szczególnie narażone na podwyższone ryzyko złego traktowania jeżeli zostaną uznane za nieprzestrzegające ról płciowych przypisanych im przez społeczeństwo, tradycję lub system prawny. Sam fakt zamieszkiwania przez N. w Szwecji może zostać uznany za przekroczenie przez nią linii akceptowalnego zachowania. Fakt, że domagała się rozwodu ze swoim mężem i nie chciała dalej z nim żyć może skutkować poważnymi, zagrażającymi życiu reperkusjami. Szyckie Prawo Rodzinne z kwietnia 2009 zobowiązuje kobiety do posłuszeństwa wobec seksualnych żądań ich mężów i nieopuszczania domu bez pozwolenia. Raporty wykazały dalej, że około 80% afgańskich kobiet doznało przemocy domowej - aktów uznawanych przez władze za uprawnione a zatem nieścigane. Kobiety bez towarzystwa lub kobiety bez męskiego „opiekuna” napotykały ciągłe i poważne ograniczenia w życiu prywatnym i zawodowym oraz były skazane na społeczne wykluczenie. Było jasne, że często nie posiadały środków do życia, jeżeli nie były chronione przez męskiego członka rodziny. Trybunał uznał zatem, że w przypadku **deportacji** N. do Afganistanu, Szwecja **naruszyłaby Artykuł 3 Konwencji** (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania i karania).

W rękach władz państwowych

Yazgül Yılmaz przeciwko Turcji

1 lutego 2011 roku

Skarżąca, lat 16, zarzuciła, że będąc zatrzymaną przez Policję została wykorzystana seksualnie. W celu ustalenia, czy jej błona dziewicza została przerwana skarżąca została poddana badaniu ginekologicznemu, które odbyło się bez jej zgody i bez zgody jej opiekuna oraz pod nieobecność osoby towarzyszącej. Po oczyszczeniu z zarzutów i zwolnieniu cierpiała na zespół stresu pourazowego oraz depresję. Sformułowany przez nią zarzut napaści, do której doszło w areszcie został w znacznej mierze potwierdzony w kolejnych badaniach medycznych. Żadne postępowanie dyscyplinarne nie zostało wszczęte przeciwko zamieszanym w sprawę lekarzom więziennym.

Trybunał zauważył, że prawo obowiązujące w rzeczonym czasie nie zapewniało niezbędnych gwarancji dotyczących badań zatrzymanych kobiet i że dodatkowe gwarancje były wymagane przy badaniach ginekologicznych, w szczególności małoletnich. Ogólnie przyjęta praktyka automatycznego przeprowadzania badań ginekologicznych zatrzymanych kobiet – mająca na celu ochronę przed fałszywymi oskarżeniami kierowanymi pod adresem funkcjonariuszy policji – nie leżała w interesie zatrzymanych kobiet i nie była uzasadniona medycznie. Skarżąca zarzuciła wykorzystanie seksualne, a nie na gwałt; tego rodzaju zarzut nie mógł zostać obalony przy pomocy badania jej błony dziewiczej. Trybunał zauważył, że nowy Kodeks postępowania karnego regulował kwestię badań ginekologicznych, ale nie zawierał przepisów odnoszących się do małoletnich. Trybunał stwierdził **dwa naruszenia Artykułu 3** (zakaz niehumanitarnego traktowania) dotyczące badania ginekologicznego, któremu została poddana skarżąca w areszcie oraz nieadekwatnego śledztwa dotyczącego osób odpowiedzialnych.

B.S. przeciwko Turcji (nr 47159/08)

1 lutego 2011 roku

Sprawa dotyczyła kobiety pochodzenia nigeryjskiego, która została zatrzymana przez policję podczas pracy w charakterze prostytutki na peryferiach Palma de Mallorca..

Trybunał stwierdził, że Państwo – **z naruszeniem Artykułu 3** (zakaz tortur i niehumanitarnego traktowania – brak stosownego dochodzenia) nie przeprowadziło stosownego i skutecznego dochodzenia odnośnie twierdzeń skarżącej o niewłaściwym traktowaniu w czasie dwóch zdarzeń, gdy została zatrzymana i przesłuchana na ulicy. Ponadto Trybunał wskazał, że sądy krajowe nie wzięły pod uwagę szczególnej bezbronności skarżącej związanej z jej sytuacją jako kobiety pochodzenia afrykańskiego pracującej w charakterze prostytutki. Dlatego też władze nie wypełniły swojego obowiązku do zastosowania wszelkich możliwych środków w celu ustalenia czy postawy dyskryminacyjne mogły mieć znaczenie w tych wydarzeniach, czy też nie, **z naruszeniem Artykułu 14** (zakaz dyskryminacji) **w związku z Artykułem 3**. Na zakończenie Trybunał wskazał, że **nie doszło do naruszenia Artykułu 3** w zakresie zarzutów dotyczących niewłaściwego traktowania.

Izci przeciwko Turcji

23 lipca 2013 roku

Sprawa dotyczyła w szczególności kobiety pochodzenia tureckiego, która zarzuciła, że została zaatakowana przez policję po tym, jak wzięła udział w pokojowej demonstracji w związku z obchodami Dnia Kobiet w Stambule oraz że tak brutalne zachowanie policji było tolerowane w Turcji i często uchodziło bezkarnie.

Trybunał stwierdził, że doszło do **naruszenia Artykułu 3** (zakaz tortu i poniżającego traktowania/brak skutecznego dochodzenia) oraz **naruszenia Artykułu 11** (wolność zgromadzania się i stowarzyszania się). Trybunał zważył, że w wielu poprzednich sprawach przeciwko Turcji oficerowie policji nie okazywali należytego stopnia tolerancji i nie powstrzymywali się przed próbami rozproszenia tłumu, który nie był agresywny ani nie stanowił niebezpieczeństwa dla porządku publicznego oraz że użycie nieproporcjonalnej siły wobec demonstrujących doprowadziło do poranienia skarżącej. Co więcej, zaniechanie władz tureckich polegające na nieznanie i nieukaraniu odpowiedzialnych za to oficerów policji, wzbudziło poważne wątpliwości co do wypełniania przez władze obowiązku wynikającego z Konwencji, a polegającego na przeprowadzeniu skutecznych dochodzeń w przedmiocie zarzutów niewłaściwego traktowania. Wreszcie, użycie przez oficerów policji nadmiernej przemocy wpływało negatywnie na chęci ludzi do demonstrowania. Trybunał przypomniał, że toczy się znaczna liczba postępowań przeciwko Turcji dotyczących wolności zgromadzeń i/lub użycia nadmiernej siły przez służby porządkowe podczas demonstracji. Mając na względzie systemowy charakter problemu Trybunał zwrócił się do władz tureckich o **zastosowanie środków generalnych, zgodnie z ich obowiązkami wynikającymi z Artykułu 46 Konwencji** (moc obowiązująca oraz wykonanie wyroków) w celu przeciwdziałania kolejnym podobnym naruszeniom w przyszłości.

Przemoc w miejscach publicznych

Ebcin przeciwko Turcji (skarga nr 19506/05)

1 lutego 2011 roku

Twarz skarżącej, będącej nauczycielką, została oblane kwasem, gdy szła do pracy, co wywołało trwały guz oraz dysfunkcję jej oka, ucha oraz ust.

Trybunał zauważył, że w toku postępowania karnego doszło do długotrwałych opóźnień, a 13 lat po zdarzeniu sprawa nadal była w toku przed sądem administracyjnym, a skarżąca nie otrzymała zadośćuczynienia. Postępowanie nie zapewniło zatem właściwej ochrony przed poważnymi atakami przemocy, co naruszyło Artykuł 3 (zakaz niehumanitarnego traktowania) oraz Artykuł 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego oraz rodzinnego).